

การผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ การอนุรักษ์และการสืบทอด อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของ กลุ่มชาติพันธุ์ไตหย่าในจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย

The assimilation, the conservation and the socialization of Dai Ya ethnicity's culture in Chiang Rai Province, Thailand

เลหลำ ตรีเอกานุกูล¹ และ จุไรรัตน์ วรรณศิริ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาด้านการผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ การอนุรักษ์ และการสืบทอดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ไตหย่าในจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการด้านชาติพันธุ์วรรณา และใช้การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติด้านการอนุรักษ์อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ พื้นที่ศึกษาคือพื้นที่ที่ชาวไตหย่าอาศัยอยู่ใน 6 หมู่บ้าน ใน 3 อำเภอ ของจังหวัดเชียงราย

ประชากรที่ศึกษาคือ กลุ่มชาติพันธุ์ไตหย่าที่ย้ายถิ่นฐานออกจากถิ่นฐานเดิมในตำบลโม่ชาเจียง อำเภอชินมิง จังหวัดยูนนาน ประเทศจีน มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย ตั้งแต่รุ่นแรกที่เข้ามาในปี พ.ศ. 2472 และยังมีชีวิตอยู่จนถึงรุ่นหลาน เหลน ในแต่ละพื้นที่ ประมาณ 449 คน การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมในชีวิตประจำวัน การสัมภาษณ์ การสังเกต โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการจัดสนทนากลุ่ม การวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณในกรณีไม่ทราบค่าประชากรทราบเพียงว่ามีจำนวนมาก ในระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 139 คน

ผลการวิจัย ด้านการผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ไตหย่าสามารถปรับตัวและผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมในพื้นที่ใหม่ได้เป็นอย่างดี โดยมีปัจจัยที่สนับสนุนส่งเสริมให้การผสมกลมกลืนเป็นไปได้ดีขึ้นเรียงตามลำดับความสำคัญคือ ภาษา ศาสนา อาหารและโภชนาการ การรักษาโรค และการแต่งกาย ด้านการอนุรักษ์ และการสืบทอดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมพบว่า ชาวไตหย่ามีความมุ่งมั่นมากขึ้นในการรักษาอัตลักษณ์ของตน ได้มีการกลับไปเยือนมาตุภูมิได้พบปะเครือญาติ และสานต่อความสัมพันธ์กันอย่างเหนียวแน่น มีการรณรงค์รวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งชมรมไตหย่าและเปิดตัวเองให้สังคมได้รับรู้ มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นทั้งในชุมชน หรือจัดโดยองค์กรภาครัฐและเอกชน จนสามารถประกาศตัวให้ผู้อื่นได้รู้จักชาติพันธุ์ของตน สร้างความภูมิใจให้แก่ชาวไตหย่าและร้อยรัดคนรุ่นหลังไว้กับรากเหง้าทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดความร่วมมือในการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนไว้ด้านการดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ไตหย่า พบว่าด้านการแต่งกาย เป็นสิ่งหนึ่งที่ยังมีการอนุรักษ์ไว้ แม้ไม่ได้สวมใส่ในชีวิตประจำวัน แต่เกือบทุกครอบครัวจะมีไว้เพื่อสวมใส่ในวันสำคัญ ของกลุ่มชาติพันธุ์และวันสำคัญต่างๆ ของภาครัฐด้วย

คำสำคัญ : การอนุรักษ์และการสืบทอดอัตลักษณ์

¹ อาจารย์ ดร. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

² อาจารย์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Abstract

The objective of this research was to study the intimation with new cultures, conservation, and culture identity transmission of Dai Ya ethnical identity in 6 villages within 3 districts of Chiang Rai. The interested community was approximately 449 Dai Ya ethnicities that their ancestors had migrated from Mosajiang, Xinping district, Yuxi Province, People's Republic of China since 1929. The data was collected by qualitative research including a participation in their daily life, interview, observation by selective sample group, and group conversation. The quantitative research was performed by randomization of the sample with a calculated formula with 95% confidence interval, resulting of 139 persons.

The result of the intimation with new cultures has represented that Dai Ya ethnicity could adjust and intimate with the new cultures, supported by language, religion, foods and nutrition, disease treatments and dressing. For the conservation and the transmission of culture identity, Dai Ya ethnicity had more engrossment to conserve their identity than that in earlier period in Thailand. They usually visited their home town and their relatives, and had a close relationship. There was a campaign and group for the organization of Dai Ya society and publicized their ethnicity, leading to the cooperation in the conservation of their ethnical identity. Dressing is one of the remaining of Dai Ya ethnical identity although they do not wear Dai Ya's garments in their everyday lives, but most of them have Dai Ya's garments to wear on Dai Ya's Day and the government special day.

Keywords : the conservation and the socialization

บทนำ

การย้ายถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เข้าสู่ล้านนาส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้นว่าประเทศจีนเกิดกบฏไต้หวันและกบฏมูสลิมนในช่วงปี พ.ศ. 2349-2418 ส่งผลให้กลุ่มชาติพันธุ์ ม้ง เมี่ยน ลีซู ลาหู่ และอื่นๆ อพยพมาถึงดินแดนล้านนาอย่างต่อเนื่อง และเมื่อจีนเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบคอมมิวนิสต์ พม่าเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบอบสังคมนิยม จนถึงยุคเผด็จการทหาร ได้ส่งผลกระทบอย่างมากต่อกลุ่มชาติพันธุ์ของประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ติดชายแดนภาคเหนือของไทย ทำให้มีการอพยพย้ายถิ่นเข้ามาอย่างไม่ขาดสาย (ขวัญชัยวัน บัวแดง, ปันตดา บุญยสาระนัย และประสิทธิ์ ลิขิตธา. 2546 : 30)

ชาติพันธุ์ไตหย่า คือชาวไทยกลุ่มหนึ่ง ที่รู้จักกันในชื่อกลุ่มของชาติพันธุ์ไต ในประเทศจีน ถิ่นที่อยู่ดั้งเดิม คือตำบลโมซาเจียง อำเภอซินผิง จังหวัดยูนนาน

มณฑลยูนนาน ทางตอนบนของแม่น้ำแดง ชาวไตหย่าบางกลุ่มได้อพยพย้ายถิ่นฐานออกจากโมซาเจียง ไปอาศัยอยู่ในจังหวัดสิบสองปันนา ประเทศจีน บางกลุ่มเดินทางเพื่อเข้ามาสู่ประเทศไทย เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนประชากรน้อยมาก เมื่อเทียบกับพลเมืองเจ้าของประเทศนั้น เช่น ในประเทศจีน มีอยู่เพียง 40,000 กว่าคน เทียบกับประชากรจีนที่มี 1,300 ล้านคน หรือ ในประเทศไทยมีประมาณ 1,000 คน เทียบกับจำนวนประชากรไทยมี 65 ล้านคน แต่ก็ยังเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่มีบทบาทต่อชุมชนที่ไปอาศัยอยู่ในทุกพื้นที่

กลุ่มชาติพันธุ์ไตหย่ามีวัฒนธรรมหลายอย่าง คล้ายคลึงกับวัฒนธรรมไทย เช่น ในด้านภาษา ซึ่งมีหลายคำที่ออกเสียงและความหมายคล้ายคลึงกับภาษาไทย หากศึกษาในเชิงลึกอาจเป็นการหาคำตอบด้านประวัติศาสตร์ชาติไทย เรื่องคนไทยมาจากไหน ตามสมมุติฐานหนึ่งที่เชื่อว่า คนไทยเคยอยู่ในประเทศ

จีนและถอยร่นมาสู่ดินแดนสุวรรณภูมิ จากการที่นักวิชาการได้ศึกษาชาติพันธุ์ไทหย่า ได้ข้อมูลว่ามีภูมิปัญญาของไทหย่าที่มีค่ามากมายตกทอดมาสู่รุ่นปัจจุบัน อาทิ ด้านการแต่งกายที่มีความสวยงาม และมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ด้านการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ไทหย่าเป็นผู้นำเห้งดำต้นกกมาจากถิ่นเดิมแล้วเพาะปลูกเพื่อนำมาทำเสื่อกกและผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่สวยงาม สมประโยชน์ใช้สอย จนแพร่หลายเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งของจังหวัดเชียงราย ฯลฯ

จึงน่าสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าโดยเฉพาะในประเด็นที่ว่า กลุ่มชาติพันธุ์ไทหย่าที่ย้ายถิ่นเข้ามาในประเทศไทย ความเป็นชาติพันธุ์ที่เป็นชนกลุ่มน้อย ได้มีการผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมใหม่อย่างไร มีการรักษาอัตลักษณ์ของตน โดยการอนุรักษ์ สืบทอดให้คงอยู่ได้อย่างไร โดยเฉพาะโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ที่กระแสนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมได้ไหลบ่าเข้าสู่ทุกชุมชนอย่างรวดเร็ว อีกทั้งผู้รู้อาวุโสรุ่นแรกที่ได้เดินทางย้ายถิ่นมานั้น ส่วนใหญ่ได้ล่วงลับไปพร้อมกับความรู้ที่มี รอยต่อของวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่เหลืออยู่จึงควรเร่งศึกษาจากผู้รู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาชาติพันธุ์ไทหย่าในด้านอื่นๆ เชิงลึก และนำภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของชาติพันธุ์ไทหย่ามาปรับใช้ในการพัฒนาสังคม อีกทั้งสามารถนำไปเป็นแนวทางศึกษากับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ได้โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาการผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ การอนุรักษ์และการสืบทอดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทหย่าในจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาของชาติพันธุ์ไทหย่า การผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ การรักษาอัตลักษณ์ และการดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทหย่าในประเทศไทย

2. ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา คือกลุ่มชาติพันธุ์ไทหย่าที่ย้ายถิ่นฐานออกจากถิ่นฐานเดิมในตำบลโมษาเจียง อำเภอชินมิง จังหวัดยี่วซี ประเทศจีน มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย ตั้งแต่รุ่นแรกที่เข้ามาและยังมีชีวิตอยู่จนถึงรุ่นหลาน

การวิจัยเชิงคุณภาพเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือผู้สูงอายุที่เป็นชาวไทหย่ารุ่นแรกที่ยังมีชีวิตอยู่ ที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย และยังคงจำเรื่องราวต่างๆ และสามารถให้ข้อมูลในอดีตขณะที่อาศัยอยู่ในเมืองหย่าประเทศจีน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงพื้นที่ละ 5-10 คน เป็นคนรุ่นปัจจุบันที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษา เพื่อการสนทนากลุ่ม

การวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาจากประชากรที่อาศัยอยู่ในแต่ละพื้นที่ โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากการสอบถามลูกหลานชาวไทหย่าในแต่ละชุมชนแบบคาดคะเน เนื่องจากจำนวนประชากรไม่มีการบันทึกไว้ชัดเจน จึงอาศัยการนับจากผู้ที่ยังคงอาศัยอยู่ในชุมชนเนื่องจากบางครอบครัว สมาชิกไปศึกษาต่อหรือทำงานในต่างจังหวัด การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 139 คน

3. ขอบเขตด้านสถานที่ศึกษา พื้นที่ศึกษาคือหมู่บ้านต่างๆ ในจังหวัดเชียงราย ที่มีชาวไทหย่าตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่และยังคงมี อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทหย่าปรากฏให้เห็น

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษา ใช้เวลาศึกษาระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2551-กันยายน 2552 รวมเวลา 10 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ หมายถึง การที่ชาวไทหย่ายอมรับวัฒนธรรมใหม่ที่มีความแตกต่างของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ก่อนแล้ว เมื่อย้ายมาอยู่ในจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย โดยนำมาผสมกลมกลืนกับวัฒนธรรมเดิมของตนในด้านต่างๆ เช่น ภาษา อาหาร การแต่งกาย การรักษาโรค ศาสนา อาชีพ ประเพณี พิธีกรรม ฯลฯ

การรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม หมายถึง เมื่อชาวไทหย่าได้ย้ายมาอยู่ในประเทศไทยที่มีวัฒนธรรมใหม่ที่แตกต่าง ชาวไทหย่ายังคงมีการรักษา สืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิมบางอย่างที่เป็นอัตลักษณ์ของ ชาวไทหย่า จากรุ่นสู่รุ่น เช่นภาษา ศาสนา อาหาร การ แต่งกาย ประเพณี อาชีพ ฯลฯ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยหลายรูปแบบร่วมกัน โดยเริ่มตั้งแต่

1. การวิจัยเชิงเอกสาร เป็นการเก็บรวบรวม ข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของ ชาตินั้ญไทหย่า

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการด้านชาติพันธุ์วรรณา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วย เทคนิควิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมในวิถีชีวิตของประชากร ที่ศึกษา การสังเกต การสัมภาษณ์ ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การสนทนากลุ่ม และการ สัมภาษณ์เชิงลึก ตัวแทนชาวไทหย่าที่เดินทางออกจาก เมืองหย่า มาอาศัยอยู่ในประเทศไทย และ

3. ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อการรวบรวม ข้อมูลเชิงสถิติด้านการอนุรักษ์อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ของชาตินั้ญไทหย่า

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้รับประโยชน์ เชิงวิชาการ และประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ประโยชน์เชิงวิชาการ

1.1 ได้ข้อมูลด้านกระบวนการผสม กลมกลืน วัฒนธรรมในพื้นที่ ที่มีความแตกต่างจาก วัฒนธรรม เดิมกับวัฒนธรรมใหม่ รูปแบบการรักษาอัต ลักษณ์ทางวัฒนธรรม และการดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ ทางวัฒนธรรมไทหย่าในประเทศไทย

1.2 ใช้เป็นแนวทางในการฟื้นฟูอัตลักษณ์ ของกลุ่มชาตินั้ญไทหย่า และสามารถนำภูมิปัญญา ดั้งเดิมที่มีค่าของชาวไทหย่ามาปรับใช้ในการพัฒนา สังคมได้

1.3 สามารถนำไปเป็นแนวทางการศึกษา ด้านอัตลักษณ์กับกลุ่มชาตินั้ญอื่น ๆ เพื่อก่อให้เกิด ความภาคภูมิใจในชาตินั้ญของตนเองได้

2. ประโยชน์ต่อหน่วยงานที่สามารถนำ ผลการวิจัยไปใช้

2.1 เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่จัด การศึกษาได้แก่ โปรแกรมสังคมวิทยา-มานุษยวิทยา โปรแกรมพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ โปรแกรม วิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัย นานาชาติลุ่มน้ำโขง ของสถาบันอุดมศึกษาสามารถใช้ เป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ชาตินั้ญวรรณนา และวิชาอื่น ๆ

2.2 องค์การที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ศูนย์ส่งเสริม ชาวเขา ฯลฯ สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางใน การศึกษากลุ่มชาตินั้ญต่าง ๆ ที่มีหลายชาตินั้ญใน ประเทศไทย และองค์กรอื่น ๆ รวมทั้งสามารถนำภูมิ ปัญญาที่มีประโยชน์ไปปรับประยุกต์ใช้ได้ต่อไป

ผลการวิจัย

ชาตินั้ญไทหย่า คือชาวไทกลุ่มหนึ่ง ที่รู้จัก กันในชื่อกลุ่มของชาตินั้ญไท ในประเทศจีน ถิ่นที่อยู่ ดั้งเดิม คือตำบลโมซาเจียง อำเภอซินผิง จังหวัดยู่ซี มณฑลยูนนาน ซึ่งอยู่ทางตอนบนของแม่น้ำแดง ชาว จีนเรียกขานว่า ฮวาเยาไ้ (Huayaodai) แปลว่า ไ้ เอลาย (Flowery Belted) เหตุที่ได้ชื่อเช่นนี้ เนื่องจา การแต่งกายของสตรีที่มีลักษณะโดดเด่นของ ผ้าคาด เอลที่ปักกลดลายและตกแต่งด้วยแถบผ้าหลากสี สัน สวยงามบริเวณรอบเอว

ข้อมูลด้านการอพยพเข้าสู่ประเทศไทยของ ชาวไทหย่านั้น รุจพร ประชาเดชสุวรรณ และ ราชู ฤณาท (2532 : 46-47) ศึกษาพบว่า ชาวไทหย่าอพยพ เข้าสู่ประเทศไทยในปี พ.ศ. 2470 โดยเดินทางมา ด้วยกัน 10 ครอบครัว เป็นการเดินเท้าจากเมืองหย่า ผ่านเมืองซือเหมา สิบสองปันนา เมืองยอง และแม่สาย ได้หยุดพักรวมกันที่หมู่บ้านหนองกลม (บ้านสันธาตุ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ในปัจจุบัน) ใช้เวลา เดินทางประมาณ 2 เดือน แล้วไป ตั้งหลักแหล่งแล้ว

ถางที่ดินทำมาหากินที่หมู่บ้านป่าสักขวาง ตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย เมื่อจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นชาวไตหย่ากลุ่มหนึ่งได้แยกตัวออกมาหาที่อยู่ใหม่ คือในหมู่บ้านน้ำบ่อขาว ตำบลห้วยไคร้ อำเภอมะสา จังหวัดเชียงราย ซึ่งทั้งสองหมู่บ้านอยู่ไม่ห่างไกลกันมากนัก สามารถเดินทางไปมาหาสู่กันได้สะดวก และชาวไตหย่ายังคงอาศัยอยู่จนถึงปัจจุบัน ชาวไตหย่าได้ผสมกลมกลืนกับคนไทย โดยการแต่งงานมีลูกหลาน ย้ายถิ่นฐานไปอยู่หลายที่หลายแห่งของประเทศไทยและในต่างประเทศ โดยประมาณแล้วจำนวนชาวไตหย่าในประเทศไทยมีประมาณ 1,000 กว่าคนเท่านั้น

จากบันทึกของ พิชญ์ อรรถกัญญ์ (2003 : 84) ได้กล่าวถึงสิ่งสำคัญที่ทำให้ชาวไตหย่าย้ายถิ่นฐานเข้าสู่ประเทศไทยครั้งแรก คือจากการที่คณะมิชชันนารีที่ไปประกาศศาสนาคริสต์ที่เมืองหย่า ได้เสร็จสิ้นภารกิจ เมื่อถึงเวลากลับประเทศไทยชาวไตหย่าจึงได้อาสาสมัครหาบของมาส่งให้ เพราะต้องการมาเห็นประเทศไทยด้วย เมื่อได้มาเห็นประเทศไทยบางคนก็ไม่กลับไปอีก แต่มีบางคนได้กลับไปแล้วไปบอกเล่าให้พี่น้องไตหย่าในโมซาเจียงฟังถึงความสะดวกสบาย การมีที่ดินทำมาหากินให้จับจองอย่างเสรี ทำให้หลายคนเกิดความสนใจและตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมาอยู่ในประเทศไทยเป็นการถาวรจนถึงเวลานี้

เรื่องราวการย้ายถิ่นฐานของชาวไตหย่าซึ่งถ่ายทอดจากผู้สูงอายุที่ได้อพยพเข้ามาในประเทศไทยเมื่อท่านเหล่านั้นยังเป็นเด็ก หรือเป็นหนุ่ม-สาว เช่น นายยี วันชัย (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) ได้ให้ข้อมูลแก่ เรืองเดช บันเขื่อนขัติย์ อาจารย์จากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ทำวิจัยเรื่องภาษาไตหย่า สรุปได้ว่า ชาวไตหย่าได้อพยพมากับมิชชันนารีที่เดินทางไปเผยแพร่ศาสนา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2470 เส้นทางกรอพยพจากเมืองจีนคือเข้ามาทางรัฐฉานประเทศพม่า บางพวกไม่สามารถเข้ามาประเทศไทยได้เพราะทางราชการไม่อนุญาต จึงตั้งรกรากอยู่ที่เมืองยองในพม่า พวกที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยได้ มาตั้งรกรากอยู่ 2 แห่งในจังหวัดเชียงรายคือ ที่บ้านป่าสักขวาง อำเภอมะจัน และบ้าน

น้ำบ่อขาว อำเภอมะสา (เรืองเดช บันเขื่อนขัติย์. 2534 : 2)

จากหนังสือเรื่อง 30 ชาตินในเชียงราย ได้บันทึกไว้ว่า ก่อนที่ชาวไตหย่าจะรู้จักว่ามีประเทศไทยและคนไทย ที่เป็นเชื้อสายอันเดียวกันอยู่ทางทิศใต้ นั้น หมอวิลเลียม คลิฟตัน ดอดด์ อาจารย์ บี.บี. และอาจารย์คาแลนเดอร์ หมอสอนศาสนาคริสต์โปรเตสแตนต์ชาวอเมริกัน ได้เดินทางผ่านประเทศไทยไปเผยแพร่ศาสนาอยู่ในดินแดนเหล่านี้เป็นเวลาหลายปี โดยเฉพาะอาจารย์ บี.บี. ได้ใช้เวลาอยู่คลุกคลีกับชาวเมืองไตหย่าเป็นเวลานาน ในคณะมิชชันนารีที่เข้าไปเผยแพร่ศาสนาในจีน ได้มีชาวไทยจากจังหวัดเชียงรายร่วมในทีมเผยแพร่ศาสนาไปด้วย จึงได้สอนให้ชาวไตหย่าเรียนรู้ภาษาและอักษรล้านนา มีหลายคนกลับไปนับถือศาสนาคริสต์ ได้รับรู้ข้อมูลว่าประเทศไทยเป็นดินแดนที่มีอิสระ อุดมสมบูรณ์ บ้านเมืองมีความสุขสงบ ให้เสรีภาพในการนับถือศาสนา และประมาณปี พ.ศ. 2470 ได้นำเด็กชาวไตหย่า 2 คน มาเรียนหนังสือไทยอยู่ ณ โรงเรียนคริสเตียนวิทยาคม จังหวัดเชียงราย ปัจจุบันคือโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม ภายหลังอาจารย์ บี.บี. กลับอเมริกา เด็กไตหย่าทั้งสองได้เดินทางกลับไปบ้านเกิดเมืองนอนของตน ต่อมาได้เป็นผู้ชักชวนชาวไตหย่ารุ่นแรกอพยพพากันมาอยู่ (บ้านน้ำบ่อขาว) ตำบลห้วยไคร้ อำเภอมะสา จังหวัดเชียงราย (บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. 2547 : 72) ตระกูลต่างๆ ที่มีบรรพบุรุษเป็นชาวไตหย่า เช่น จิตจำเริญพร เจริญพร สัตระกูล วิวรรณ นาวิน นาคา สาคร บรมพิชัยชาติกุล นนทวารี และ มหาสุคนธ์ เป็นต้น (ยิ่งยง เทาประเสริฐ, บรรณาธิการ. 2542 : 25)

1. การผสมกลมกลืนวัฒนธรรมชาติพันธุ์ไตหย่า กับวัฒนธรรมใหม่ในประเทศไทย

ด้านการผสมกลมกลืน พบว่า ชาวไตหย่าสามารถผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ได้เป็นอย่างดี โดยมีปัจจัยมาจาก ภาษา ที่มีสำเนียงและคำบางคำที่คล้ายคลึงกับภาษาไทยเหนือ ทำให้สื่อสารเข้าใจกันได้ง่ายขึ้น อาหารที่กินคือข้าวเหนียวและรสชาติอาหารที่ปรุงคล้ายคลึงกัน ในชีวิตประจำวันชาว

ไต่หย่าไม่สวมใส่ชุดไต่หย่า เพื่อป้องกันตนเองจากการถูกรังเกียจหรือการไม่คบค้าสมาคม โดยนิยมแต่งกายแบบคนพื้นเมืองแทน ด้านการรักษาโรค ได้ยอมรับวิธีการรักษาตามการแพทย์แผนปัจจุบันมากขึ้น เพราะการรักษาแบบเดิมของชาวไต่หย่า มักจะทำให้เกิดร่องรอยของการรักษาไว้หลายวัน คนรุ่นใหม่จึงไม่นิยมวิธีรักษาดังกล่าว การกีฬา การละเล่น และการออกกำลังกาย รับเอาแบบที่นิยมในประเทศไทย ด้านการตั้งชื่อบุตร ก็จะตั้งชื่อเหมือนคนไทยทั่วไป ไม่นิยมตั้งชื่อตามแบบเดิม ชาวไต่หย่าที่ได้นับถือศาสนาคริสต์ตั้งแต่อยู่ในโมซาเจียงประเทศจีน เมื่อเข้ามาอยู่ในจังหวัดเชียงราย ซึ่งมีคนพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ก่อนแล้ว ส่วนหนึ่งนับถือศาสนาคริสต์เหมือนกัน จึงทำให้การเรียนรู้และการปฏิบัติศาสนกิจร่วมกันเป็นไปอย่างกลมกลืน

2. การอนุรักษ์และการสืบทอดวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ไต่หย่า

ด้วยความเป็นชาติพันธุ์กลุ่มน้อยในประเทศไทย การรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไต่หย่าจึงเป็นไปค่อนข้างยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวไต่หย่าบางส่วนที่แยกตัวออกไปอยู่โดดเดี่ยวกับคนในพื้นที่อื่นจะถูกกลืนกลายและลืมวัฒนธรรมเดิมของตนไปเสีย แม้แต่เรื่องภาษา เมื่อไปอยู่ที่อื่นแล้วไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาของตน นานเข้าก็ไม่สามารถใช้คำพูดไต่หย่าหรือออกเสียงให้เป็นสำเนียงไต่หย่าได้อีก ประเด็นที่น่าสนใจที่ทำให้ชาวไต่หย่ายังคงมีการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนบางอย่างไว้ได้แก่

2.1 จากการที่ชาวไต่หย่าในจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่ยังคงอาศัยอยู่รวมกันเป็นชุมชน เป็นเครือญาติ และมีความผูกพันเกาะเกี่ยวกันอย่างเหนียวแน่น ทำให้มีความใกล้ชิดสนิทสนม มีการพบปะกันอยู่เสมอในชีวิตประจำวัน และมีกิจกรรมทางศาสนาคริสต์ร่วมกัน ทำให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและเกิดความสำนึกต่อการเป็นชาติพันธุ์ไต่หย่า คนกลุ่มนี้จึงยังคงใช้ภาษาไต่หย่าในการสื่อสารกัน การทำอาหารไต่หย่ากินด้วยกัน หรือการทอเสื้อที่เป็นอาชีพดั้งเดิม เป็นต้น

2.2 การไปเยี่ยมญาติที่ตำบลโมซาเจียง อำเภอชินฝิง จังหวัดยู่ซี มณฑลยูนนาน ประเทศจีน

แผ่นดินบรรพบุรุษของลูกหลานไต่หย่า ตั้งแต่ประเทศจีนได้เปิดประเทศ อนุญาตให้ชาวต่างชาติเข้าไปได้ ชาวไต่หย่ารุ่นแรกที่ยังมีชีวิตอยู่ ซึ่งโยกหาโอกาสกลับไปเยือนแผ่นดินเกิด และรุ่นลูกหลาน ที่ได้ไปตามหาญาติของตนประมาณ 10 กว่าปีที่ผ่านมา เป็น การกระตุ้นให้ชาวไต่หย่ารุ่นหลัง ได้รู้จักประวัติความเป็นมาของตนมากขึ้น ได้เห็นสิ่งตีพิมพ์ในแผ่นดินเดิมของบรรพบุรุษโดยเฉพาะเครื่องแต่งกายที่สวยงาม บางคนได้รับเป็นของขวัญจากญาติๆ บางคนซื้อเป็นชุดครบชิ้นนำกลับมา แล้วมีการสวมใส่ในวันประชุมใหญ่ชมรมไต่หย่า ทำให้เกิดการกระตุ้นให้ทุกคนควรมีสชุดไต่หย่าไว้ประจำบ้าน และสวมใส่ให้ปรากฏต่อสาธารณชนมากขึ้น เป็นการคืนชีวิตให้กับชุดไต่หย่าที่หายไปในช่วงเวลาหนึ่ง ได้กลับมามีสีสันกับการดำรงชีวิตในสังคมอีกครั้ง

2.3 การทำสารคดีเรื่องโลกสีน้ำเงิน ตอนไต่หย่า ซึ่งในปี พ.ศ. 2538 บริษัทพานอรามา ได้มาติดต่อตัวแทนรุ่นลูกชาวไต่หย่าในหมู่บ้าน 2 คนเพื่อร่วมในการถ่ายทำสารคดี โดยการย่อนรอยจาก ไต่หย่ารุ่นแรกที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยไปจนถึงเมืองหย่า ตำบลโมซาเจียง ใช้เวลาถ่ายทำกว่า 2 สัปดาห์ จากนั้นได้นำออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 หลายครั้ง ทำให้คนไทยได้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไต่หย่าและชาวไต่หย่าได้พบญาติของแต่ละคนมากขึ้น การไปตามหาญาติด้วยการนำภาพในอดีตของบรรพบุรุษ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ไปถามผู้คนที่นี่ ก็สามารถสืบสาวหาญาติได้จริงๆ ดังที่คุณแม่ณัฐ ยงษ์ยุติ ผู้ซึ่งเป็นหนึ่งในชาวไต่หย่ารุ่นลูก ที่ได้ร่วมเดินทางไปกับคณะถ่ายทำสารคดีได้เล่าให้ฟังว่า

“ไม่เคยคิดเลยว่าจะได้กลับเยือนแผ่นดินของพ่อแม่ที่เมืองหย่า เคยแต่ได้ยินท่านเล่าให้ฟัง

พอไปถึงจริง ๆ เหมือนกับความฝันเลย วันที่คณะของเราไปถึงตลาดแสโซ เห็นคนแต่งกาย

ชุดไต่หย่า ซึ่งเคยเห็นแต่ในรูป เดินอยู่ในตลาดเยอะแยะ ทั้งประหลาดใจและตื่นเต้น

พอเข้าไปทักทายพูดคุยเป็นภาษาไต่หย่า ก็พูดกันรู้เรื่อง เมื่อเอารูปไปถามหาญาติ หลายคน

ก็มามุ่งดูและก็บอกว่ารู้จักคนในรูป ก็อาสาพาไปส่งถึงบ้านญาติ ได้เจอกัน ถึงแม้เราไม่เคยเห็นเขามาก่อนเพราะไม่ได้เกิดและโตที่นั่นแต่ความเป็นญาติและการพูดภาษา

ไต่หย่าได้ ทำให้พวกเราได้รับการต้อนรับอย่างดี ขณะที่ไปด้วยจึงได้พักอาศัยในบ้าน

ของญาติเรา ได้ถ่ายทำสารคดีจนแล้วเสร็จได้ (นงนุช ยงษ์ยุดิ, สัมภาษณ์, 2552)

เมื่อสารคดีเรื่องนี้แพร่ภาพออกอากาศทางโทรทัศน์ ลูกหลานไต่หย่าได้แจ้งข่าวให้กันและกันได้ติดตามชม ทำให้ทุกคนดีใจ และภูมิใจในชาติพันธุ์ของตน ที่ปรากฏต่อสาธารณชนมากขึ้น จึงมีความกล้าในการแสดงตัวตน และร่วมกันรณรงค์ด้านชาติพันธุ์มากขึ้น

2.4 การมีชมรมไต่หย่าที่เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ภารกิจของคณะกรรมการชมรมคือ การแจ้งข่าวสารแก่ลูกหลานที่อยู่ทุกแห่งในประเทศไทยให้เข้าเป็นสมาชิกชมรมและเชิญให้มาร่วมกิจกรรมในการประชุมใหญ่ที่จัดขึ้นในแต่ละปี ปรากฏว่าทุกปีจะมีลูกหลานมาร่วมเป็นจำนวนมากขึ้น จนชมรมสามารถทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อลูกหลานไต่หย่าเพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดค่ายเยาวชนไต่หย่าเพื่อปลูกจิตสำนึก การนำลูกหลานกลับไปเยี่ยมญาติที่เมืองหย่า การระดมทุนเพื่อใช้ในงานของชมรม เมื่อชาวไต่หย่าได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ทำให้ลูกหลานชาวไต่หย่าที่มีความรู้ความสามารถได้เข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้นำของชาวไต่หย่า และพัฒนากิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้ชาวไต่หย่าเกิดความรักใคร่ ผูกพัน ความสำนึกทางชาติพันธุ์และความภูมิใจในชาติพันธุ์ของตน

2.5 การสอนภาษาไต่หย่าให้แก่เด็กรุ่นใหม่ โดยผู้รู้ชาวไต่หย่าในชุมชน เป็นการฟื้นฟูภาษาโดยให้เด็ก ๆ ได้เรียนกับผู้รู้ และรณรงค์ให้ผู้ใหญ่ชาวไต่หย่าที่ยังคงพูดภาษาไต่หย่าได้ ได้ใช้ภาษาไต่หย่ากับลูกหลานเพื่อให้เด็ก ๆ เหล่านี้ได้ยิน ได้ฟังบ่อย ๆ เกิดการเรียนรู้ สามารถฟังและพูดได้

2.6 ค่ายเยาวชนไต่หย่า เป็นกิจกรรมที่ทางชมรมได้ร่วมกันจัดขึ้นเพื่อให้เด็กลูกหลานไต่หย่ารุ่นใหม่ที่อยู่ในทุกพื้นที่ของประเทศไทยได้มาร่วมค่าย ทำให้รู้จักกันมากขึ้น เกิดการติดต่อกันและเป็นการสร้าง

ความสัมพันธ์ที่ดี มีการเชิญวิทยากรไต่หย่าที่เป็นผู้มีประสบการณ์ หรือประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้มาให้ความรู้ ปลูกจิตสำนึกในการรักษาวัฒนธรรมของตน ซึ่งเด็ก ๆ เหล่านี้จะเป็นแกนนำและเป็นผู้สืบสานวัฒนธรรมของชาวไต่หย่าสืบไปในอนาคต

2.7 การเดินรำในชุดไต่หย่า แต่เดิมนั้นไม่มีใครเคยเห็นการแสดงเต้นรำของชาวไต่หย่าแต่เมื่อมีผู้กลับไปเยือนเมืองหย่าได้ซื้อแผ่นซีดี ที่บันทึกการเดินรำในชุดไต่หย่ากลับมาเผยแพร่ ทำให้กลุ่มเยาวชนเกิดความสนใจ รวมกลุ่มกันฝึกซ้อม ประยุกต์ทำรำให้เหมาะสม จนปัจจุบันนี้สามารถนำไปแสดงในที่ต่าง ๆ ได้

2.8 การร่วมประกวดชุดไต่หย่าในงานต่าง ๆ เมื่อชาวไต่หย่าได้เป็นที่รู้จักมากขึ้นภาครัฐได้ให้ความสนใจ โดยได้เชิญให้เข้าร่วมในการประกวดธิดาดอยในงานพ้อขุนเม็งรายมหาราช ซึ่งเป็นงานประจำปีที่ดีขึ้นในช่วงฤดูหนาวของจังหวัดเชียงราย และได้ร่วมในการประกวดชุดแต่งกายชนเผ่าในงานดอกไม้งามที่ทางเทศบาลจังหวัดเชียงรายจัดขึ้น

3. การอนุรักษ์ชุดแต่งกายชาติพันธุ์ไต่หย่าในประเทศไทย

ชุดแต่งกายของชาติพันธุ์ไต่หย่าในประเทศไทย เป็นสิ่งหนึ่งที่ยังคงดำรงอยู่และปรากฏให้เห็นเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปด้านวัฒนธรรมด้านการแต่งกายและความเป็นชาติพันธุ์ไต่หย่า การอนุรักษ์ชุดแต่งกายชาติพันธุ์ไต่หย่าได้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม นับจากการเริ่มมีชมรมไต่หย่า ในปี พ.ศ. 2535 รวมเวลาผ่านไปมากกว่า 65 ปี นับจากที่ชาวไต่หย่าย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ในช่วงเวลาก่อนปี พ.ศ. 2535 ที่ผ่านมานั้น ชุดแต่งกายชาวไต่หย่ามีคนรู้จักหรือเคยเห็นน้อยมาก เนื่องจากชุดแต่งกายไต่หย่าที่ชาวไต่หย่ารุ่นแรกได้นำติดตัวมานั้น ถูกเก็บไว้ไม่ได้นำมาสวมใส่เพราะในเวลานั้น ผู้สวมชุดไต่หย่าถูกมองอย่างแปลกแยกและจัดให้อยู่ในกลุ่มชาวเขา ไม่เป็นที่คบค้าของคนพื้นเมืองทั่วไป จึงเก็บชุดแต่งกายไว้จนชำรุดเสียหาย หรือบางคนก็รี้อเอาเม็ดเงินที่เป็นกระดุมหรือใช้ประดับซึ่งเป็นเงินจริงออกมาหลอมทำเป็นเครื่องประดับ เช่น กำไล ดัมพ และอื่นๆ แทน

ต่อมา เมื่อเกิดกระแสการรณรงค์ในเรื่องสิทธิมนุษยชน กลุ่มชาติพันธุ์ และการยอมรับวัฒนธรรมความหลากหลายของชนเผ่าต่างๆ ทำให้เกิดกระแสการเผยแพร่วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทยได้รับการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและเอกชนให้นำมาเผยแพร่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย มีการจัดกิจกรรมทางสังคมที่เปิดพื้นที่ทางสังคมกว้างมากขึ้น ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ มีโอกาสได้นำเสนอวัฒนธรรมของตนในหลากหลายวิธี โดยเฉพาะด้านการแต่งกาย ที่มีการรณรงค์และขอความร่วมมือให้มีการสวมชุดแต่งกายประจำเผ่าเข้าร่วมในงานเทศกาลต่างๆ รวมถึงการจัดเวทีประกวดชุดแต่งกายชนเผ่า ทำให้การแต่งกายชนเผ่าได้เผยแพร่และเป็นที่รู้จักยอมรับของคนทั่วไปมากขึ้น ชุดแต่งกายใดหยาจึงเป็นชุดแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่เป็นที่ยอมรับถึงความสวยงาม ความเป็นเอกลักษณ์ และเป็นอัตลักษณ์หนึ่งของกลุ่มชาติพันธุ์ใดหยาในประเทศไทย

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษา และนำมาอภิปรายผลในดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีด้านอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ชาวใดหยา เมื่อเข้ามาอยู่ใหม่ได้แสดงตัวตนให้ผู้อื่นได้รู้จักโดยเลือกวัฒนธรรมที่นำมาใช้แล้วส่งเสริมให้เกิดการผสมกลมกลืนได้ดีขึ้น เช่นในด้านภาษาที่สามารถสื่อสารได้เข้าใจ ก็จะนำมาใช้ สอดคล้องกับแนวคิดของสุเทพ สุนทรเกสัช (2546) ที่พบว่า การสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทยเหนือสิ่งสำคัญคือภาษา เพราะภาษาเป็นสิ่งที่มักใช้เป็นสิ่งกำหนดอัตลักษณ์ของความเป็นคนเมือง ด้านการนับถือศาสนาที่ไม่แปลกแยกเพราะมีผู้นับถือศาสนาคริสต์ที่เป็นคนพื้นเมืองหรือกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่เข้ามาอยู่ร่วมในจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย ก่อนหน้าแล้ว จึงไม่ได้สร้างปัญหาในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น แม้กระทั่งเรื่องการกินอาหารที่ทำจากเนื้อสุนัข ที่ถึงแม้คนอื่น ๆ รอบข้างในเวลานั้นยังไม่ยอมรับ แต่ก็สามารถทำให้เห็นเป็นอัตลักษณ์ของตนได้ แต่

วัฒนธรรมใดที่เป็นอุปสรรคในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นหรือทำให้เกิดการแบ่งแยก ก็จะเก็บซ่อนไว้ ไม่นำมาใช้หรือแสดงให้เห็น สอดคล้องกับแนวคิด Woodward. (Woodward. 1997 p.2 อ้างถึงใน ยศ สันตสมบัติ. 2551 หน้า 124) ที่กล่าวถึง อัตลักษณ์ไว้ว่า เป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าเราเป็นใครบนพื้นฐานของความสัมพันธ์กับคนอื่นรอบข้าง โดยความเป็นตัวตนหรือความเหมือนกันของเรานั้น ย่อมมีนัยของความแตกต่างจากคนอื่นที่เราปฏิสัมพันธ์ด้วย อันเป็นพื้นฐานของการขีดเส้นแบ่งความเป็นคนในหรือคนนอก และความเป็นเรากับความเป็นเขาในสังคม และด้านการแต่งกายที่ระยะแรกของการเข้ามาถูกมองว่าเป็นเหมือนชาวเขา จึงไม่นำเครื่องแต่งกายเหล่านั้นมาสวมใส่ แต่เปลี่ยนเป็นการสวมใส่เหมือนคนทั่วไปแทนต่อมาเมื่อได้รับการยอมรับมากขึ้น และมีโอกาสกลับไปเยือนแผ่นดินของบรรพบุรุษ จึงได้นำชุดใดหยากลับมาฟื้นฟูเกิดการสวมใส่กันอีกครั้ง เครื่องแต่งกายจึงเป็นสิ่งที่สร้างอัตลักษณ์ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของกรรณิกา จินากุล ที่กล่าวถึงผ้าที่ไม่ได้เป็นแค่เครื่องนุ่งห่ม แต่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าเป็นตัวตนที่แสดงออกโดยผ้า ผู้หญิงทุกกลุ่มชาติพันธุ์จะแสดงตัวตนโดยการใช้ผ้า เครื่องนุ่งห่ม ลวดลายที่ปรากฏ ที่สร้างความภาคภูมิใจ พร้อมที่จะนำเสนอและแสดงให้ผู้อื่นเห็น (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และ อัครพงษ์ คำคุณ. 2552 : 155)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยด้านอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อให้เห็นที่ประจักษ์ว่าการดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์สามารถส่งผลต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ ของชุมชนที่อาศัยอยู่ และสังคมแวดล้อมที่มีความเกี่ยวข้องกัน
2. ควรมีการวิจัยในลักษณะนี้กับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ที่มีความประวัติความเป็นมาที่คล้ายคลึงกับกลุ่มชาติพันธุ์ใดหยา เพื่อนำผลการศึกษามาใช้ในการพัฒนากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่เป็นประชาชนชาวไทยให้น้องค์ความรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์มาใช้ในการพัฒนาประเทศได้

เอกสารอ้างอิง

ขวัญชีวัน บัวแดง, ปนัดดา บุญยสาระนัย และ

ประสิทธิ์ ลีปรีชา, วิถีชีวิตชาติพันธุ์ในเมือง.

เชียงใหม่ : โรงพิมพ์มิ่งเมือง, 2546.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และ อัครพงษ์ คำคุณ. เอกสาร

สรุป การสัมมนาวิชาการ แม่ข่าย : ความ

หลากหลายทางชาติพันธุ์ ภาษา และ

วัฒนธรรม กับกระแสของความเปลี่ยนแปลง.

สมุทรปราการ : มูลนิธิโตโยต้าสมุทรปราการ

: มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย, 2552.

หงษ์ ยงษ์ยุติ. สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2552.

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. 30 ชาติในเชียงราย. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร : ศยาม, 2547.

พิษณุ อรรถภิญญา. กิตติคุณถึงคนไทยที่เมืองหย่า.

มปพ., 2546.

ยศ สันตสมบัติ, บรรณาธิการ. อำนาจ พื้นที่ และอัต

ลักษณ์ทางชาติพันธุ์ การเมืองวัฒนธรรมของ

รัฐชาติในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์

มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน),

2551.

ยิ่งยง เทาประเสริฐ, บรรณาธิการ. ภูมิปัญญาล้านนา

ในมิติวัฒนธรรม. เชียงใหม่ :

คณะอนุกรรมการวิจัยภาคเหนือ, 2542.

เรืองเดช บันเขื่อนขัตติย์. ภาษาไดหย่า. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,

2534.

รุจพร ประชาเดชสุวัฒน์ และ ราษฎร์ ฤณาท. (2532).

อิทธิพลของศาสนาคริสต์ที่มีต่อชาวไดหย่าใน

จังหวัดเชียงราย. รายงานวิจัยฉบับที่ 104.

เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย

พายัพ.

สุเทพ สุนทรภัสช. "คนเมือง : ความสำนึก และการ

สร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทย

เหนือในบริบทการเปลี่ยนแปลงทาง

ประวัติศาสตร์การเมืองและสังคม." มติชน.1

พฤศจิกายน 2546 : 25.